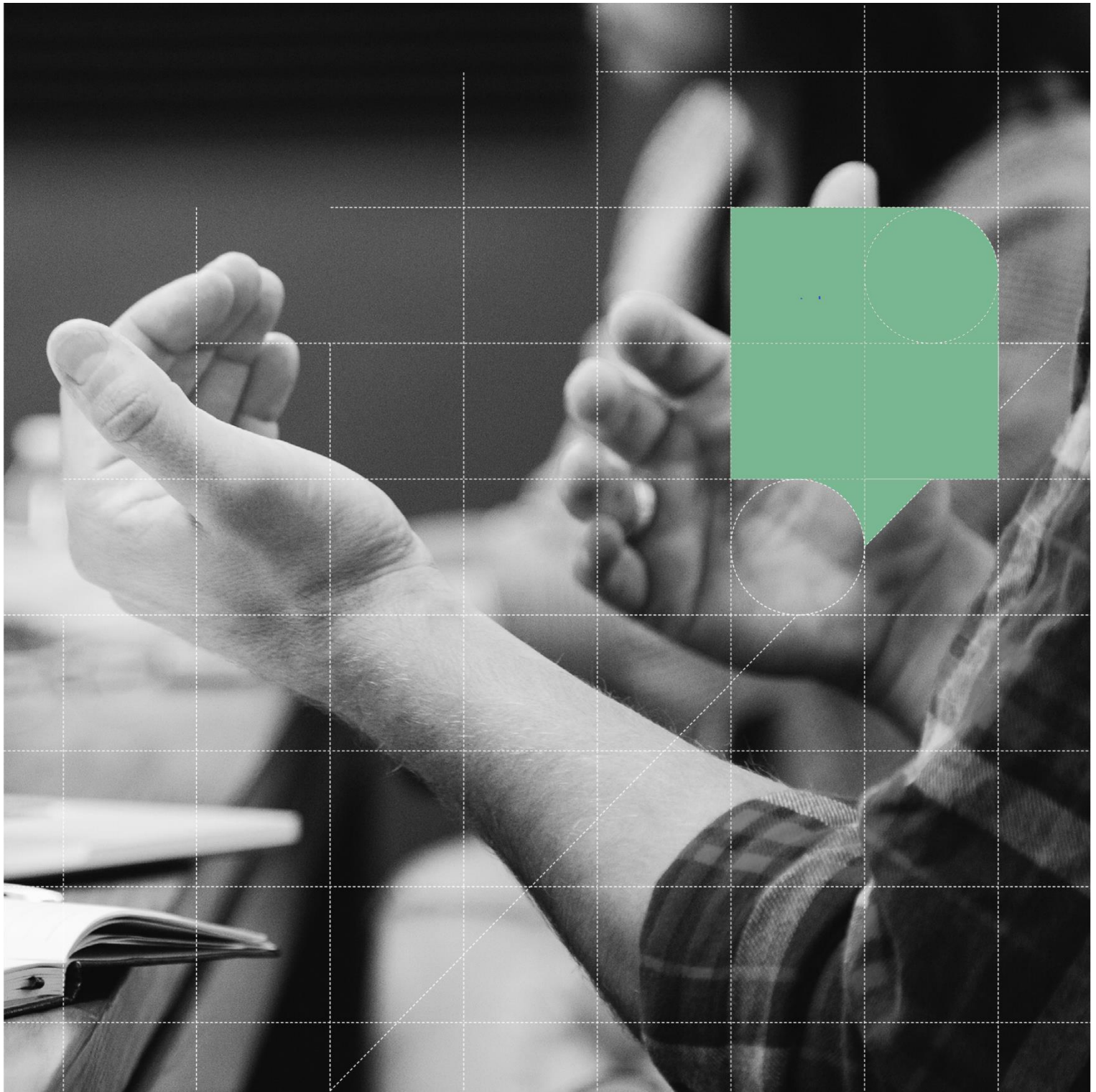

Regelrådets uttalelse

Om: **Modernisering av regelverket for innkreving**

Ansvarlig: **Finansdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Finansdepartementet

Deres ref.:

22/3305

Vår ref.:

23/00082

Vår saksbehandler:

Stian Hervik Frantzen

Dato:

26.05.2023

Uttalelse

Om: **Modernisering av regelverket for innkreving**

Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Finansdepartementet har i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet sendt på høring forslag til ny innkrevingslov og forslag om etablering av ett utleggstrekk.

Forslagene er tilstrekkelig utredet, jf. utredningsinstruksen pkt. 2-1 og 2-2. Regelrådet mener at departementene har koordinert høringene på en god måte, og er enige i at forslagene må sees i sammenheng. De to høringsnotatene utgjør til sammen en grundig utredning, hvor problemene er belyst og målene er beskrevet, alternativer er drøftet, og virkningene for de berørte er utredet. Videre fremstår reguleringen som fremtidsrettet.

Forslagene har som mål å forenkle prosessene rundt statlig innkreving og behandling av utleggstrekk, og Regelrådet mener at dette er viktige forenklingstiltak som kan være til stor nytte for næringslivet. Hvis forenklingene blir gjennomført på en god måte, og næringslivet faktisk opplever de beregnede nytteverdiene, vil dette også være en viktig bidragsyter til Regjeringens forenklingsmål for næringslivet på 11 milliarder i besparelser innen 2025.

Ifølge Finansdepartementets beregninger kan det forventes store nyttevirksomheter for næringslivet som følge av forslagene. Regelrådet vil påpeke viktigheten av at det blir gjort en evaluering av forslagene for å se om forenklingmålene og forenklingspotensialet ble nådd.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

I statsbudsjettet for 2022 ble det vedtatt å modernisere innkrevingsområdet i Skatteetaten, og særlig IT-porteføljen. Tiltaket er kalt *Fremtidens innkreving*, og er et omfattende moderniseringsprogram. Finansdepartementet har i den forbindelse sendt på høring to høringsnotater med forslag til endringer på innkrevingsområdet. Det første høringsnotatet inneholder forslag til innkrevingslov. Finansdepartementet foreslår å samle innkrevingsregelverket for Skatteetaten i én lov, tilpasset moderniseringen av innkrevingsområdet. Det andre høringsnotatet omhandler utleggstrekk og modernisering av utleggsprosessen i tvangsfullbyrdsloven. Dette høringsnotatet er utarbeidet av et lovprosjekt med deltakere fra Skatteetaten, politiet, Justis- og beredskapsdepartementet og Finansdepartementet.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Skatt og avgift er et område som norske bedrifter bruker mye tid på. Det er viktig at innkreving og avklaring av skatter og avgifter blir gjennomført på en effektiv og fornuftig måte. Forenkling av administrative oppgaver knyttet til utlegg pålagt arbeidsgivere kan også være positivt for bedrifter. Utformingen og oppfølgingen av reglene er avgjørende for om forenklingspotensialet blir realisert. På bakgrunn av disse faktorene har Regelrådet valgt å uttale seg om saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Problem og mål er tilstrekkelig beskrevet i høringsnotatene. Det ligger en grundig prosess bak forslagene med beregninger av kostnader og kartlegging av hva som skal til for å oppnå enklere innkreving av statlige krav. Høringsnotatene gir en god beskrivelse av nullalternativet, det vil si hvis vi fortsetter i dagens situasjon. I denne beskrivelsen kommer problemene med gjeldende løsning for statlig innkreving frem. Videre fremgår det at for å nå forenklingmålene er det helt nødvendig å gjøre endringer i lovverket.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Regelrådet registrerer at det er utredet alternative tiltak i høringsnotatene. Utredningen av reguleringsalternativer er tilstrekkelig, og Regelrådet mener at alternativene kommer godt frem i høringsnotatene. Videre er det positivt at høringsnotatet om ny innkrevingslov viser til hvordan Sverige og Danmark har løst tilsvarende problemer.

Regelrådet savner imidlertid en vurdering av alternativer til rapportering av gjennomført trekk via a-meldingen. Høringsnotatet om ett utleggstrekk foreslår en forenklet rapportering fra arbeidsgiver til staten når trekk er gjennomført hos ansatte. Regelrådet stiller spørsmål ved om man kunne utelatt denne rapporteringen i sin helhet. Regelrådet mener at det må være mulig for myndighetene å registrere beløpet som skal trekkes og at saken avsluttes automatisk når beløpet er innbetalt. Dette er informasjon som innkrevende myndighet allerede innehar. Det burde være mulig å få til dette uten noen form for rapportering fra trekkpliktige eller arbeidsgiver.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Forslagene som er sendt på høring kan påvirke alle næringsdrivende i Norge. Regelrådet finner henvisningen til antall bedrifter som ikke bruker lønssystemer som kommuniserer med Altinn som nyttig statistikk. Slik statistikk kan hjelpe beslutningstakerne med å vurdere omfanget av de foreslåtte endringene. Videre mener Regelrådet at høringsnotatet gir en god beskrivelse av virkningene for næringslivet, noe som gjør det enklere å forstå hvem som berøres og i hvilken grad ulike aktører som arbeidsgivere, kreditor og systemutviklere berøres.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

I forbindelse med statsbudsjettet for 2023 har Finansdepartementet beregnet kostnader og forventet nytte som følger av modernisering av innkreving av statlige krav. I høringsnotatene kommer både kostnadsvirkninger og nytteeffekter for næringslivet frem. Regelrådet mener at høringsnotatene er grundige i utredningen av mulige kostnadsvirkninger for næringslivet. Det er positivt at høringsnotatene skiller på ulike deler av næringslivet når de utreder konsekvenser for næringslivet som skyldner, systemutviklere, kreditorer og arbeidsgivere. Videre er det positivt at utredningen gjennomgående har som mål å gjøre både regelverket og gjennomføringen så enkel som mulig for næringslivet.

Regelrådet merker seg at høringsnotatene er på flere hundre sider og inneholder omfattende endringer for skatteytere. For konsekvensutredningen av ny innkrevingslov er det generelt beskrevet virkninger næringslivet som skatteytere. Regelrådet mener at beslutningsgrunnlaget ville vært bedre om høringsnotatet inneholdt en mer spesifikk beskrivelse av de faktiske konsekvensene for en typisk norsk bedrift. Høringsnotatet kunne inneholdt et eksempel på en bedrift og hvordan forslagene vil påvirke denne bedriften.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Regelrådet mener at forutsetningene for en vellykket gjennomføring er tilstrekkelig utredet i høringsnotatene. Departementet har foreslått en gradvis innføring av endringene i en overgangsperiode for å gjøre gjennomføringen mer oversiktlig for næringslivet. Behovet for

oppgradering av systemer og systemstøtten er også vurdert og det er foreslått at regelverket i størst mulig grad kan gjennomføres også i eldre systemer i begynnelsen.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestepraksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Det kommer frem av høringsnotatet om utlegg at det muligens er de små virksomhetene som vil få størst nytte av overgangen til ett utleggstrekk. Regelrådet finner det positivt at små virksomheter trekkes frem i utredningene og at virkningene for små virksomheter er særskilt omtalt.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Regelrådet er kjent med at det er blitt avholdt informasjonsmøter med enkelte næringsorganisasjoner i forbindelse med oppstarten av lovarbeidet. Det er imidlertid ikke gitt informasjon om disse møtene i høringsnotatene, herunder hvilke temaer som ble diskutert og med hvem. Og videre om næringslivet ble invitert og involvert. Regelrådet mener at dette burde vært omtalt i høringsnotatet.

4.3 Forenkling for næringslivet

Det er et viktig formål å lage regler som gjør at bedriftene kan bruke mer tid og ressurser på kjernevirksomhetene sin, og ikke på administrative oppgaver og rapporteringer. Regelrådet mener at det er positivt at det er satt i gang et program for å forenkle innkreving av statlige krav og at dette kan inspirere til forenkling av flere regelverksområder.

Regelrådet vil også påpeke at det er viktig å unngå dobbeltrapportering. Hvis informasjonen allerede er rapportert et annet sted eller finnes i et offentlig register burde næringslivet slippe å rapportere aktuell informasjon på nytt.

4.4 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Forslagene som fremmes har potensielt store nyttevirksomheter for de berørte. Hvis anslagene stemmer vil den samfunnsøkonomiske besparelsen bli på om lag 4,2 milliarder av kroner. Regelrådet foreslår at det blir gjennomført en ex-post evaluering når regelverket er implementert og har virket en stund. En ex-post evaluering vil gi svar på om målene ble nådd og om problemene ble løst. Og ikke minst kan det gi svar på om de økonomiske anslagene om besparelser stemte. Slik Regelrådet ser det vil en ex-post evaluering gi svar på hva som fungerte bra og hva som må gjøres

bedre neste gang. Det er også viktig å evaluere denne typen lovendringer da den tar sikte på å være teknologinøytral og fremtidsrettet. Rådet oppfordrer derfor departementene til følge opp denne anbefalingen.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Forslagene som er sendt på høring har som mål å forenkle både for staten, næringslivet og for privatpersoner. Regelrådet kan ikke se at forslagene samlet sett vil medføre nye kostnader for næringslivet. Spørsmålet blir da om ytterligere kostnadsreduksjoner kunne vært realisert. Gitt informasjonen i høringsnotatene mener Regelrådet at forslagene ser ut til å nå forenklingspotensialet i stor grad. Regelrådet ønsker igjen å påpeke viktigheten av at det blir gjort en evaluering av forslagene for å se om forenklingmålene og forenklingspotensialet ble nådd.